

БОРИС АПРИЛОВ

ДА ПОГЛЕДАМЕ КАК ИДВА ДЪЖДЪТ

От вчера Милев изпитва почти непознато за него напрежение, което няма нищо общо с всекидневието му. Сега той се облича пред огледалото, скептично разглежда дрехите си, едрото си, недотам симетрично лице. Външният му вид не го кара да тръпне от удоволствие. Как е възможно да имам такова лице? Преди всичко липсва ми цвят, а косата ми стърчи на всички посоки. Милев чувства, че много неща в облеклото му не са в ред, но не може и не може да разбере какво точно. Не съм наясно с модата, изостанал съм и винаги ще си бъде така, защото за тази работа сякаш си има специални хора, а аз и десет заплати да пожертвувам – пак ще си остана мърльо. Всъщност на него му се случва да се облече само два или три пъти в годината. На строежа си го знаят така: Инженер Милев ли търсите? Тръгнете оттук и щом видите човек със зелено яке – той е!

От бараката, в която се облича, се вижда целият терен на строежа. Гради се ново пристанище. Сега всичко е хаос, бъркотия, не се долавя нито началото му, нито краят. Погледне ли в тази посока, инженерът винаги си мисли: в момента тук единственото подредено нещо си остава морето. В този тих следобед от първите дни на юни стъкленото море отразява плътните бели облаци и прилича на вода в корито. Празничният ден е обезлюдил строежа. От сутринта всичко е потънало в такава неподвижност, че Милев започва да се безпокои. Струва му се, че няма сила, която би могла отново да раздвижи пейзажа, да създаде темпото. Гребачката мълчи, ремонтната мълчи, бетонобъркачката мълчи – всичко се е спотаило и той е сам-самичък в мълчанието.

Тя е също тук. Двамата са останали единствени на строежа и се обличат: той – в своята стаичка, тя – в женската барака. Как ли ще се премени? Ще се преоблече ли изобщо?... Ще дойде ли?

Вчера, горе-долу по същото време на деня, като преглътна няколко пъти от смущение, той се приближи до нея и каза:

– Утре няма да ходя на празненството в града. Много искам да те видя. Можеш ли да дойдеш в пет часа на хълма?

Тя го погледна сериозно, помисли малко и отвърна:

– На хълма ли?... Защо на хълма?... Добре, другарю инженер!

Той не можа да отговори защо тъкмо на хълма – трябваше да се срещнат някъде високо, а не долу. Така трябваше да се срещнат, защото, според него, няма нищо непорядъчно в това инженер да определя среща на работничка...

Като я съглежда да излиза от бараката, Милев се изненадва. До пет има цели двацет минути, а тя вече започва да се изкачва нагоре. Нима това е Маринка?... Тя е много по-хубава в сините си работни дрехи. Боже, в това имприме момичето не прилича на нищо! Ами тези непретенциозни черни обувки? Едно деветнайсетгодишно момиче все пак трябва да разбира нещо от обличане – мисли си той. – Нима и аз съм толкова смешен?

Последен поглед в огледалото. Карай да върви!... Той се понася към върха. Трябва да се изкачи пръв, от друга страна, и да я чака. Така трябва да бъде – той да чака, не тя.

Наоколо природата е потънала в пълен застой. Спрели са облаци в небето, спрял е да се движи въздухът, всичко е като нарисувано и може би тревите също са спрели да растат. Струва му се, че в необяснима неподвижност са застанали чучулигите, кой ги знае къде са – навярно покоят е заварил много от тях във въздуха и сега продължават да висят там, без да падат, но той не може да ги зърне, защото какво

представлява една чучулига в огромния простор – прашинка! Топло е, въздухът е гъст, спарен. На запад се е издигнала едноцветна облачна завеса. Зад нея е слънцето. Светлината му блика над тази преграда, минава под небето като прожектор и пада на изток върху моравото море.

Стъпките му раздвижват тревите и от полските цветя се надига аромат, тежко подскочат отровени от благоуханията скакалци, ронят се семена, политва пращец.

Той е на върха. Оттук се разкриват хоризонтите. На запад по посока на облаците се дипли тъмнозелена земя и се вият пътищата към близките села. Там живеят повечето от работниците на строежа. На север е белият пристанищен град, захаросан с призрачна светлина. В него сега си допиват празнично ръководителите на строежа, представители на бригадите и чиновниците от администрацията. Разкопчали колани, те пеят уморено в банкетната зала... На изток се разстила морето. Неговият хоризонт е все още бистър.

Върху наклона вече трябва да се появи Маринка и тя ще се появи сигурно, защото днес му провървя. Само като си представи колко пъти е чакал напразно други момичета на други места и колко жалък е изглеждал тогава... Денят му се струва наистина празничен. Остава само да престане този неравен трепет на сърцето, но нека, нека си трепти сърцето – това му е работата.

– Другарю инженер!

Милев махна с ръка. Блесва мълния. Маринка също махна с ръка и пада. Чува смеха ѝ. Момичето се изправя и се смее. Ръката ѝ стиска снопче маргаритки. Не е ли шаблон? – пита се Милев. – Не е ли шаблонно инженер да си прави срещи с работничка? Има го написано и в книгите. Интересно, дали и Калев не е определял срещи на Маринка?

– Защо по най-стръмната пътека? – извика той.

– Исках да ви изпреваря! – отвръща тя. – Видях ви да бързате и си викам: да видим кой ще стигне пръв.

Маринка прави още няколко крачки. Диша ускорено. В улейчетата край носа ѝ блести пот. Трудно се поема този гъст въздух. Прави последните крачки и застава до него.

– Нямате си представа колко е стръмно!...

– Уморена си!...

– Вие... защо... не сте на... банкета?

– Нали имаме среща?

– Трябваше да отидете.

– Ти защо не отиде?

– Вижте, вижте как святка! Ще вали... Ах, ах, че е хубаво тук!... За пръв път се качвам... Това там островът ли е?

– Островът.

– Какво ли има на островите?

– Нищо няма.

– А сигурно има нещо. Ще ми се да отида на някой остров.

Вее лицето си с маргаритките. Косата ѝ е сресана гладко. Няма и помен от избуялата ѝ руса косичка, която винаги се забелязва отдалеч. За пръв път я вижда с начервени устни и се изумява: много червило, цял килограм, наслагано е несръчно – половината от горната устна е значително по-голяма. Как не го е забелязала в огледалото? И това ако е Маринка!

Милев не може да гледа жените право в очите. Смята, че по този начин все пак успява да прикрие част от лицето си. Нито пък се усмихва както трябва.

Единственото нещо, което може да им покаже спокойно, са ръцето му. Но какво могат да направят едни ръце? Колкото и да са нормални, все пак – ръце, нуждаят се от лице.

– Виждате ли онова градче?

– Виждам. Чакай... как му беше името?...

– Искам да бъда и там.

– Човек би трябвало да види брега от север до юг, но няма време – казва Милев и думите му се нареждат една зад друга сухи, лишени от живот. Не ни остава време.

– Така си е – замисля се Маринка. – А щом свършим строежа, и хайдее – ще ни лашнат другаде... Не мога да се нагледам на морето. Вие?

– И аз.

– Добре, че дойдох да работя тук. Иначе нямаше да знам какво е море. И как става къпането в него? Събличаш се и влизаш, а?

– Да – гледа я учудено той, - просто се събличаш и влизаш.

Ето този начин на разговаряне не му харесва, той е майстор на безсмислените разговори.

– Вие къпали ли сте се в морето? – пита тя.

– Да.

– Сигурно знаете да плувате?

– А, да – неуверено отвръща той. – Ти също ще се къпеш. След някой ден ще се стопли повече и всички ще се къпем.

– Страх ме е – казва замислено тя. – Другарю инженер, аз отскоро познавам света. От две години. Ако не бях постъпила в строителството, така и щях да си изгния там.

– Къде?

– На село.

– И аз съм от село. Всички сме от село.

– А, не!... Инженер Калев не е от село.

– Слушай, Маринке, какво си помисли, като те поканих да се видим?

– Нищо.

– Защо прие?

Отново говори глупости и нахълтва в опасна територия, където могат да му отрежат квитанцията.

Маринка се усмихва унесено и пуца две маргаритки върху тревата.

– Ако ви кажа защо дойдох, ще ми се смеете – навежда глава тя.

– Интересува ме – настоява Милев.

– Дойдох, защото ме повикахте на хълма.

– Да, оттук се открива гледка.

– Не затова.

– Кажу!

– Мен са ме викали много. Не знам защо, но всеки ми определя среща някъде на скрито, а вие казахте – на хълма, и аз се съгласих.

– Отдавна исках да те видя.

– Защо?

– Не си ли разбрала, че те харесвам?

– Всички ми казват, че ме харесват... Вас хората ви одобряват, много ви одобряват. Казват, че сте добър и като човек, и като инженер, но твърдят още, че сте балама.

– Балама?

– Казват, че не знаете да се вреждате. Оставете другите да ви минават.

– Как да ме минават?
– Например за Алжир. Всички смятаха, че вие трябваше да заминете. Никой не говореше за инженер Калев. А той отиде. Предложили вас, но той се разтичал и ви изместил.

– На мен ми е добре и тук.

– Казвам само какво разправят за вас. – Тя започва да се киска, вдига маргаритките пред устата си. – И момичетата ви се смеят... Ах, как се изчервихте!... Казват, че сте били смотан. Казват: загубена работа... Защо сте такъв, кажете!

– Не знаех, че изглеждам така. Нищо не знам. Не знам, че са ти предлагали срещи.

– Всички мъже предлагат. И фактически набарат ли те някъде сама – налитат. Трябва да им се изплъзнеш със сила... Затова дойдох при вас.

– Защото съм смотан?

– Да – смее се тя. – И защото сте първият, който поиска да се срещнем на такова високо място. Че тук може да ни види целият свят!

Отново мълния. Този път Милев отброява няколко секунди, докато чуе приглушения грохот на гръмотевицата. Небето на запад е почерняло, облаците прииждат и носят със себе си тъмна мощ.

– Значи така... Все на закрито?

– На тъмно – отвърща Маринка. – Все някъде на закътано.

– А ти... отиваш.

– Отивах – отговаря полуусмихнато тя. – Стига да се върне и да ме потърси. Ама той няма да ме потърси, пък и аз ще бъда някъде другаде.

– Кой да се върне?

– Инженер Калев.

– Калев?... Мислех, че говориш за другите.

– Всички ми предлагат, но се научих да се пазя. Не отивам. Инженер Калев ме научи какво да правя.

– При него ходеше, така ли?

– Винаги. Сега да се яви отнякъде и да ме повика само с пръстче, ще хукна!...

Тя се оттегля назад и го поглежда в очите. – Вие сте първият, който научава, защото ви имам доверие. Никой друг не знае и няма да узнае. Ние пазим в тайна любовта си.

– Любов!

– Да.

Милев чувства как земята омеква под краката му, струва му се, че виси безпомощно във въздуха.

– Не го обичат него – продължава Маринка, много ѝ се говори за това. – Знаем, че не го обичат. Казват, че има тъмна душа. Като ги слушам, идва ми да изкрещя, ама трябва да се мълчи в името на любовта. Много говорят и за това как ви подливал вода, но не го познават, той не е такъв.

– Откъде знаеш?

– Ами по това, че все ми се иска да бъда с него. Ако беше лош, щях ли да искам?... Сега да ме повика, и тръгвам.

– Къде се срещаете?

– На най-тъмните места и на угасено електричество в квартирата му... Питам го защо така, а той се смее и ме гали. Казах му какво мислят хората за него, но той се засмя и ми отговори, че хората са прости. Нали е така?... Защо говорят, че в него нямало нищо човешко?

– И ти ходеше при него. Защо?

– Нали ви казах, обичах го.

– И още го обичаш?
– Казват, че е гаден, пък... може и да е вярно, но какво да правя, като го обичам.

– Пише ли ти?

– Защо да пише? Аз съм проста работничка.

– Добре де, като го обичаш толкова, защо си тук?

– Е, защо! Останахме двама на строежа, вие сте добър, поканихте ме на високо. За първи път имам среща посред бял ден, на открито. Искях да ви разкажа тези работи. Вие сте единственият, който заслужава, и знам, че няма да го раздрънкате...

Изтрещява, светва се и изгърмява още веднъж, пак подухва вятър и облаците изведнъж забързват, сякаш излизат от обхванало ги дотогава вцепенение. Падат първите капки, тревата потъмнява и остро замирисва на небесна влага.

Маринка гледа бледото лице на инженера и се чуди. Тя иска да говори още.

– Другарю инженер... искаше ми се да поговоря с вас и да ви повлияя. Много сте смотан. Всеки ви изтласква и ставате смешен. Трябва да бъдете по-нахален и как да кажа... по-зъл. В днешния живот трябва да бъдеш нахален.

Сега цялото небе виси над тях, черно от начало до край и отвсякъде гърми, а дъждът зачестява и там, където падат едрите му капки, тревите се привеждат, но след това се изправят и се отърсват, мокрите им връхчета проблясват; все по-остро мирише на облаци.

Маринка вдишва дълбоко, малките ѝ ноздрички потрепват, под новата, голяма за ръста ѝ рокля, се надигат гърдите ѝ.

– Сега да ви запитам аз – проговаря тя, след като изчаква две гръмотевици, – защо ме повикахте на хълма?

– Кой, аз ли?... – Милев бавно излиза от мислите си и гледа съвсем открито младото лице на момичето. – Повиках те ей така, да погледаме как идва дъждът.

Маринка също се вира в очите му, погледът ѝ се смее:

– А как можехте да знаете вчера, че днес по това време ще вали!

– Знаех.

Дъждът се сгъстяваше, светкавиците се преплитат, наоколо всичко тътне под бомбардировката.

– Трябва да се прибереш – продумва той. – Новата ти рокля ще се намокри.

– Че и вие сте с нов костюм. Аз обичам дъжда. Вие обичате ли дъжда?

– Да.

– Нека ни мокри тогава!

Вали над тревите, над строежа, над хълмовете и над селата, вали над морето – синкаво-черно сега, и вятърът, който сам не знае откъде духа, носи от повърхността на водата разредения, не толкова солен мирис.